

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ
& ΗΛ. ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡ/ΤΩΝ
Δ/ΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ & Δ.Ο.
ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓ/ΤΩΝ**

Αθήνα, 30 Δεκεμβρίου 2010

Α.Π.: 74754

ΤΑΧ. Δ/ΝΣΗ: Σταδίου 27, Αθήνα
Τ.Κ. : 10183
Πληροφορίες: Α. Φαρούπου – Ι. Μπέλλα
Τηλ.: 210-3744721, 210-3744533
Fax: 210-3744713
e-mail: a.faroupu@ypes.gr
i.mpella@ypes.gr

ΘΕΜΑ: «Περιεχόμενο, δομή, τρόπος υποβολής, όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α) β' βαθμού»

ΑΠΟΦΑΣΗ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Έχοντας υπόψη:

- 1. Την παράγραφο 2 του άρθρου 268 του ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης- Πρόγραμμα Καλλικράτης»*
- 2. Την κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης «Καθορισμός αρμοδιοτήτων των Υφυπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης Θεοδώρας Τζάκρη και Γεωργίου Ντόλιου. Καθορισμός αρμοδιοτήτων του Υπουργού Επικρατείας Χαράλαμπου Παμπούκη» (ΦΕΚ 29/Β/18.01.2010).*
- 3. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις του παρόντος δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.*

α π ο φ α σ ί ζ ο υ μ ε :

ΜΕΡΟΣ Α'**Περιεχόμενο, δομή και τρόπος υποβολής των επιχειρησιακών προγραμμάτων Περιφερειών.****Άρθρο 1****Δομή των επιχειρησιακών προγραμμάτων**

1. Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα έχει ενιαία δομή, συγκρότηση και λογική, που διέπει το σύνολο των διοικητικών και γεωγραφικών υποενοτήτων της Περιφέρειας, περιλαμβάνει δε τουλάχιστον τις ακόλουθες ενότητες και κεφάλαια :

α. Ενότητα 1: *Στρατηγικός σχεδιασμός*

Κεφάλαιο 1.1: Περιγραφή - αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης

Κεφάλαιο 1.2: Στρατηγική της Περιφέρειας και αναπτυξιακές προτεραιότητες

β. Ενότητα 2: *Επιχειρησιακός προγραμματισμός*

Κεφάλαιο 2.1: Στόχοι και δράσεις

Κεφάλαιο 2.2: Πενταετής προγραμματισμός των δράσεων

γ. Ενότητα 3: *Οικονομικός προγραμματισμός και δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης*

Κεφάλαιο 3.1: Οικονομικός προγραμματισμός

Κεφάλαιο 3.2: Δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης του προγράμματος

2. Ως «Νομικά Πρόσωπα της Περιφέρειας» νοούνται οι αναπτυξιακές ανώνυμες εταιρείες, οι αστικές εταιρείες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, τα ιδρύματα της Περιφέρειας, οι αμιγείς επιχειρήσεις των τέως νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων και διαμερισμάτων που εκτελούν προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και λειτουργούν μέχρι τη λήξη της εκτέλεσης των προγραμμάτων, καθώς και τα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης της Περιφέρειας, με οποιαδήποτε μορφή και αν αυτά λειτουργούν.

Άρθρο 2

Στρατηγικός Σχεδιασμός

1. Περιγραφή - αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης

1. Το πρώτο κεφάλαιο του στρατηγικού σχεδιασμού περιλαμβάνει την τεκμηριωμένη περιγραφή και ανάλυση των δημοσίων προβλημάτων, χρονίων καταστάσεων ή ζητημάτων οικονομικής, κοινωνικής ή άλλης φύσης, που επιζητούν λύση, ρύθμιση ή βελτίωση. Ειδικότερα:
2. Η περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης περιλαμβάνει τουλάχιστον:
 - α. Τα βασικά γεωγραφικά, πληθυσμιακά, κοινωνικά, οικονομικά, πολεοδομικά, περιβαλλοντικά και αναπτυξιακά χαρακτηριστικά της Περιφέρειας καθώς και των σχέσεων και των αλληλεξαρτήσεων της με την ευρύτερη περιοχή.
 - β. Τα βασικά οργανωτικά χαρακτηριστικά και τα οικονομικά της Περιφέρειας, ως οργανισμού.
3. Η αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης περιλαμβάνει τουλάχιστον:
 - α. Τα κρίσιμα ζητήματα ανάπτυξης, τα οποία είναι σκόπιμο να αντιμετωπιστούν από την Περιφέρεια κατά την επόμενη μεσοπρόθεσμη περίοδο, ιεραρχημένα κατά σειρά προτεραιότητας.
 - β. Τα μειονεκτήματα και τα πλεονεκτήματα της περιοχής της Περιφέρειας ως προς τα κρίσιμα ζητήματα, τις ανάγκες των Δήμων και των πολιτών καθώς επίσης και την εκτιμώμενη ζήτηση για την παροχή υπηρεσιών σε επίπεδο Περιφέρειας.
 - γ. Τις δυνατότητες και τις υφιστάμενες αδυναμίες των υπηρεσιών της Περιφέρειας και των Νομικών Προσώπων της, σε σχέση με τις λειτουργίες που επιτελούν, το ανθρώπινο δυναμικό, την υλικοτεχνική υποδομή τους, την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, καθώς και σε σχέση με την οικονομική τους κατάσταση.
 - δ. Τις ευκαιρίες και τους περιορισμούς από εξωγενείς παράγοντες (όπως θεσμικό πλαίσιο, εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές και χρηματοδοτήσεις).

2. Στρατηγική της Περιφέρειας και αναπτυξιακές προτεραιότητες

1. Στο δεύτερο κεφάλαιο του στρατηγικού σχεδιασμού περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:
 - α. Διατύπωση του αναπτυξιακού οράματος της Περιφέρειας και των κατευθυντήριων αρχών, που πρέπει να διέπουν τον τρόπο λειτουργίας της και τον τρόπο διοίκησης των υποθέσεων περιφερειακού επιπέδου.
 - β. Προσδιορισμός της στρατηγικής της Περιφέρειας, δηλαδή των γενικών στρατηγικών στόχων προκειμένου να πετύχει το όραμά της.
 - γ. Προσδιορισμός των αναπτυξιακών προτεραιοτήτων, σύμφωνα με τις οποίες θα διαρθρωθεί το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές (τομεακές και περιφερειακές) αναπτυξιακές προτεραιότητες.
2. Το όραμα αποτελεί συνοπτική διατύπωση των βασικών χαρακτηριστικών της Περιφέρειας, τα οποία θα επιδιώξει να αποκτήσει στο τέλος της περιόδου προγραμματισμού με την εφαρμογή της στρατηγικής που θα επιλέξει, εξασφαλίζοντας την ευρύτερη δυνατή κοινωνική συναίνεση.
3. Η διατύπωση της στρατηγικής της Περιφέρειας γίνεται μέσω του καθορισμού γενικών στρατηγικών στόχων. Ενδεικτικά, οι στρατηγικοί στόχοι θα αφορούν :
 - α. Στην προώθηση της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης της περιοχής.
 - β. Στην ικανοποίηση των αναγκών των αποδεκτών των υπηρεσιών της.
 - γ. Στην αναβάθμιση της διοικητικής ικανότητάς της (με τη βελτίωση της λειτουργίας των υπηρεσιών και των οργάνων της, την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και της υλικοτεχνικής υποδομής της).
 - δ. Στη βελτίωση της οικονομικής της κατάστασης.
4. Οι αναπτυξιακές προτεραιότητες εκφράζονται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα με τη μορφή άξόνων. Ενδεικτικά, οι άξονες αυτοί μπορεί να αφορούν:
 - A. στην προστασία του περιβάλλοντος και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής
 - B. στην οικονομική ανάπτυξη και απασχόληση

Γ. στην ενίσχυση της κοινωνικής μέριμνας και των μέτρων για την υγεία, την παιδεία, τον πολιτισμό και τον αθλητισμό

5. Μεταξύ των αξόνων προτεραιότητας, ένας τουλάχιστον πρέπει να αποσκοπεί στην ανάπτυξη της Περιφέρειας και των Νομικών Προσώπων της, ως οργανισμών, και στη βελτίωση των σχέσεών της με τους πολίτες, τους λοιπούς δημόσιους φορείς και τους τοπικούς φορείς. Ο άξονας αυτός μπορεί ενδεικτικά να αφορά:

α. Στη γενική οργάνωση και λειτουργία της Περιφέρειας, καθώς και σε ζητήματα αποτελεσματικότητας, αποδοτικότητας και χρηστής περιφερειακής διοίκησης.

β. Στις οριζόντιες ή υποστηρικτικές λειτουργίες της Περιφέρειας και των Νομικών Προσώπων της.

γ. Στις ανάγκες υποστήριξης των οργάνων διοίκησης και των υπηρεσιών για την αποδοτικότερη και αποτελεσματικότερη άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, καθώς και για τη γενικότερη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας της Περιφέρειας.

Άρθρο 3

Επιχειρησιακός Προγραμματισμός

1. Στόχοι και δράσεις

1. Στο πρώτο κεφάλαιο του επιχειρησιακού προγραμματισμού εξειδικεύονται οι γενικοί στρατηγικοί στόχοι σε ειδικότερους στόχους. Ακολούθως, κάθε άξονας εξειδικεύεται σε μέτρα, που αντιστοιχούν σε έναν ή περισσότερους ειδικότερους στόχους, που πρέπει να επιτευχθούν κατά προτεραιότητα από την Περιφέρεια την επόμενη πενταετία. Ενδεικτικά, τα μέτρα μπορεί να αφορούν: Υποδομές, Υγεία, Πολιτισμό και Αθλητισμό, Απασχόληση, Τουριστική ανάπτυξη, Φυτική, Ζωική παραγωγή, Αλιεία, Ενέργεια – Φυσικοί Πόροι, Οικονομικά της Περιφέρειας, Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της Περιφέρειας και των Νομικών Προσώπων της, πληροφοριακά συστήματα και συστήματα βελτίωσης της διοικητικής ικανότητας της Περιφέρειας, ολοκληρωμένες ηλεκτρονικές υπηρεσίες στον πολίτη, κλπ.

2. Για την επίτευξη των στόχων του κάθε μέτρου σχεδιάζεται ένα ολοκληρωμένο υποπρόγραμμα δράσεων. Οι δράσεις είναι δυνατό να είναι κατηγορίες έργων ή μεγάλα έργα (όπου ως έργα νοούνται δράσεις που εκτελούνται

εφ' άπαξ, με καθορισμένη χρονική έναρξη και πέρας υλοποίησης) ή να είναι συνεχώς επαναλαμβανόμενες λειτουργίες των υπηρεσιών και οργάνων διοίκησης. Τα έργα, ενδεικτικά, είναι δυνατό να περιλαμβάνουν: σχεδιασμό, μελέτη, κατασκευή και συντήρηση συγκοινωνιακών, αντιπλημμυρικών, λιμενικών, κτιριακών, και λιμενικών έργων, έρευνες και μελέτες, ενέργειες κατάρτισης, ενέργειες δημοσιότητας, κανονιστικές ρυθμίσεις. Οι συνεχείς λειτουργίες είναι δυνατό να περιλαμβάνουν:

α. Κύριες λειτουργίες, δηλ. δραστηριότητες μέσω των οποίων ασκούνται οι αρμοδιότητες και εκπληρώνεται ο σκοπός της Περιφέρειας (όπως δραστηριότητες αναπτυξιακές, πολιτιστικές, αθλητισμού, προστασίας περιβάλλοντος).

β. Υποστηρικτικές ή οριζόντιες λειτουργίες, των οποίων ο ρόλος συνίσταται στην παροχή υπηρεσιών υποστήριξης στις υπηρεσίες και τα όργανα διοίκησης της Περιφέρειας και των Νομικών Προσώπων της (όπως διοίκηση προσωπικού, οικονομική διαχείριση, προμήθειες, διοικητική υποστήριξη, νομική υποστήριξη, υποστήριξη του προγραμματισμού, σχεδιασμός, ανάπτυξη και παραγωγική λειτουργία πληροφοριακών συστημάτων).

3. Υπεύθυνοι υλοποίησης των δράσεων μπορεί να είναι υπηρεσίες της Περιφέρειας και των Νομικών Προσώπων της, όπως αυτά αναφέρονται στην παρ. 2 του άρθρου 1 της παρούσας Απόφασης, ή και άλλες δομές που ορίζονται ως φορείς υλοποίησης στις συμβάσεις συνεργασίας της Περιφέρειας.

4. Σε ειδική παράγραφο του κεφαλαίου αυτού είναι δυνατό να προσδιορίζονται:

α. Δράσεις διαπεριφερειακής συνεργασίας,

β. Δράσεις διαβαθμιδικής συνεργασίας

2. Πενταετής προγραμματισμός των δράσεων

1. Στο δεύτερο κεφάλαιο του επιχειρησιακού προγραμματισμού ιεραρχούνται οι δράσεις για την επίτευξη των στόχων του κάθε μέτρου και προσδιορίζονται οι δράσεις πρώτης προτεραιότητας. Τουλάχιστον για τις δράσεις αυτές συμπληρώνεται τυποποιημένο έντυπο προγραμματισμού, στο οποίο κατ' ελάχιστον προσδιορίζονται:

- α. Ο άξονας και το μέτρο του επιχειρησιακού προγράμματος, όπου εντάσσεται η δράση.
 - β. Οι στόχοι του μέτρου στην επίτευξη των οποίων θα συμβάλλουν τα αναμενόμενα αποτελέσματα της δράσης.
 - γ. Οι εκροές που θα παραχθούν από την υλοποίηση της δράσης.
 - δ. Οι φάσεις υλοποίησης της δράσης.
 - ε. Η υπηρεσία της Περιφέρειας και των Νομικών Προσώπων της που είναι υπεύθυνη για την υλοποίηση της δράσης.
 - στ. Η χωροθέτηση της δράσης.
 - ζ. Το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης, ανά έτος.
 - η. Οι αναγκαίοι ανθρώπινοι και υλικοί πόροι και άλλες προϋποθέσεις για την υλοποίηση της δράσης.
 - θ. Ο προϋπολογισμός δαπανών και οι πηγές χρηματοδότησης.
2. Για τη διευκόλυνση της κατάρτισης των ετήσιων προγραμμάτων δράσης της Περιφέρειας και των Νομικών Προσώπων της, το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των δράσεων, το χρονοδιάγραμμα απόκτησης των απαιτούμενων πόρων και ο προϋπολογισμός δαπανών συντάσσονται για κάθε έτος της πενταετίας.

Άρθρο 4

Οικονομικός προγραμματισμός και δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης

1. Οικονομικός προγραμματισμός

Στο κεφάλαιο «Οικονομικός προγραμματισμός» περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:

- α. Εκτιμώνται τα έσοδα της Περιφέρειας και των Νομικών Προσώπων της, ανά πηγή χρηματοδότησης για κάθε έτος της επόμενης πενταετίας.
- β. Υπολογίζονται συνοπτικά οι λειτουργικές και οι επενδυτικές δαπάνες των δράσεων του προγράμματος.
- γ. Καταρτίζονται οι χρηματοδοτικοί πίνακες του προγράμματος ανά άξονα και μέτρο.

2. Δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης του προγράμματος

1. Στο κεφάλαιο «Δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης του προγράμματος», καταρτίζονται δείκτες αποτελεσμάτων για την παρακολούθηση και αξιολόγηση του βαθμού επίτευξης των στόχων και δείκτες υλοποίησης ή εκροών για την παρακολούθηση και αξιολόγηση του βαθμού υλοποίησης των δράσεων του προγράμματος. Σε κάθε δείκτη θα αντιστοιχίζεται μια τιμή – στόχος για κάθε δράση.
2. Οι προηγούμενοι δείκτες αξιοποιούνται για την ποσοτικοποίηση των στόχων, προκειμένου αυτοί να καταστούν μετρήσιμοι.

Άρθρο 5

Δομή και περιεχόμενο των Ετήσιων Προγραμμάτων Δράσης (Ε.Π.Δ) των Περιφερειών

1. Η διάρθρωση των ετήσιων προγραμμάτων δράσης της Περιφέρειας και των Νομικών Προσώπων της αντιστοιχεί στην οργανωτική δομή των υπηρεσιών τους.
2. Το περιεχόμενο των ετήσιων προγραμμάτων δράσης προκύπτει από την κατ' έτος εξειδίκευση του επιχειρησιακού προγράμματος, λαμβανομένης υπόψη της παραγράφου 4 του παρόντος. Στο ετήσιο πρόγραμμα δράσης προσδιορίζονται οι δράσεις ή τμήματα πολυετών δράσεων του επιχειρησιακού προγράμματος, που θα υλοποιηθούν από τις υπηρεσίες της Περιφέρειας και των Νομικών της Προσώπων.
3. Για κάθε δράση προσδιορίζονται τουλάχιστον:
 - α. Ο άξονας και το μέτρο του επιχειρησιακού προγράμματος όπου εντάσσεται η δράση.
 - β. Η χωροθέτηση της δράσης
 - γ. Ποσοτικά στοιχεία των εκροών που θα παραχθούν από τη δράση κατά το επόμενο έτος.
 - δ. Το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης της δράσης, ανά τρίμηνο.
 - ε. Ο προϋπολογισμός δαπανών και οι πηγές χρηματοδότησης.
 - στ. Οι αναγκαίες προϋποθέσεις για την υλοποίηση της δράσης.

4. Το ετήσιο πρόγραμμα δράσης του πρώτου έτους της περιφερειακής περιόδου συντάσσεται μαζί με τον αντίστοιχο ετήσιο προϋπολογισμό, που οριστικοποιείται με την ολοκλήρωση της κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

5. Στο ετήσιο πρόγραμμα δράσης μπορεί να τροποποιείται ο προγραμματισμός υλοποίησης των δράσεων που έχουν προβλεφθεί στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Το ετήσιο πρόγραμμα μπορεί επίσης να περιλαμβάνει νέες δράσεις, οι οποίες δεν έχουν προβλεφθεί στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, εφόσον εντάσσονται στη στρατηγική και στις αναπτυξιακές προτεραιότητες της Περιφέρειας.

Άρθρο 6

Τρόπος υποβολής των επιχειρησιακών προγραμμάτων στις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις

Για τον έλεγχο νομιμότητας υποβάλλεται στην Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας ΟΤΑ, με ευθύνη του Περιφερειάρχη, έκθεση με τις διαδικασίες κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος, εγκεκριμένη από το Περιφερειακό Συμβούλιο.

ΜΕΡΟΣ Β΄**«Όργανα και διαδικασία κατάρτισης,
παρακολούθησης και αξιολόγησης των Ε.Π των Ο.Τ.Α β΄ βαθμού»****Άρθρο 7****Όργανα κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Περιφέρειας**

1. Η κατάρτιση του πενταετούς επιχειρησιακού προγράμματος της Περιφέρειας πραγματοποιείται μέσα στο πρώτο εννεάμηνο της περιφερειακής περιόδου (έως 30 Σεπτεμβρίου) από την Εκτελεστική Επιτροπή (Περιφερειάρχης και Αντιπεριφερειάρχης) η οποία εισηγείται στο Περιφερειακό Συμβούλιο. Για το σκοπό αυτό η Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, συντάσσει σχέδιο Επιχειρησιακού Προγράμματος σε συνεργασία με τα όργανα της διοίκησης, τις υπηρεσίες της Περιφέρειας, το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης (Π.Τ.Α) και τα Νομικά Πρόσωπα της Περιφέρειας.

Ειδικότερα, αναφορικά με τις Μητροπολιτικές Περιφέρειες Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας, στενή συνεργασία εξασφαλίζεται και με τις συντονιστικές μητροπολιτικές επιτροπές του άρθρου 212 του ν.3852/2010.

2. Η Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού της Περιφέρειας είναι αρμόδια για την υποστήριξη των οργάνων διοίκησης, των υπηρεσιών της Περιφέρειας και των Νομικών Προσώπων της κατά τη διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος και των ετήσιων προγραμμάτων δράσης, στα οποία εξειδικεύεται το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Η Εκτελεστική Επιτροπή έχει τη γενική εποπτεία της προόδου των εργασιών της υπηρεσίας. Η Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού εποπτεύεται από έναν Αντιπεριφερειάρχη και συνεργάζεται με υπαλλήλους των υπηρεσιών της Περιφέρειας και των Νομικών Προσώπων της, που δύνανται να συμβάλλουν, μέσω των αντικειμένων αρμοδιότητάς τους, στο σχεδιασμό ολοκληρωμένων αναπτυξιακών παρεμβάσεων.

Άρθρο 8**Διαδικασία κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Περιφέρειας**

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα καταρτίζεται ως ακολούθως :

1. Η Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού της Περιφέρειας συγκεντρώνει τα απαιτούμενα στοιχεία από τις υπηρεσίες της Περιφέρειας, το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης, τα Νομικά Πρόσωπα της καθώς επίσης και τις συντονιστικές επιτροπές των Μητροπολιτικών Περιφερειών του άρθρου 212 του Ν.3852/2010, σχετικά με την υφιστάμενη κατάσταση και τις προτάσεις τους για τις αναπτυξιακές προτεραιότητες της Περιφέρειας και συντάσσει σχέδιο Στρατηγικού Σχεδιασμού της Περιφέρειας (Μέρος Α', άρθρο 1, παράγραφος α.) το οποίο υποβάλλει στην Εκτελεστική Επιτροπή.
2. Η Εκτελεστική Επιτροπή, πριν εισηγηθεί το σχέδιο στρατηγικού σχεδιασμού στο Περιφερειακό Συμβούλιο, συνεργάζεται με τους Δήμους της εδαφικής επικράτειας της Περιφέρειας για τη διασφάλιση του συντονισμού των δράσεων περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης και την προώθηση τυχόν διαβαθμιδικών συνεργασιών.
3. Η Εκτελεστική Επιτροπή εισηγείται το σχέδιο στρατηγικού σχεδιασμού στο Περιφερειακό Συμβούλιο για συζήτηση και ψήφιση.
4. Το εγκεκριμένο από το Περιφερειακό Συμβούλιο κείμενο στρατηγικού σχεδιασμού, τίθεται προς συζήτηση στην Περιφερειακή Επιτροπή Διαβούλευσης και παράλληλα δημοσιοποιείται για διαβούλευση, τουλάχιστον επί δύο (2) εβδομάδες, στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας, καθώς και σε κάθε άλλο πρόσφορο μέσο. Κατά τη διάρκεια της περιόδου δημοσιοποίησης υποβάλλονται προτάσεις, εγγράφως ή ηλεκτρονικά, από πολίτες ή ενώσεις πολιτών και από τοπικούς, κοινωνικούς και οικονομικούς φορείς. Με απόφαση του Περιφερειάρχη μπορεί να οργανωθεί ημερίδα, θεματικές συναντήσεις, δημόσια συζήτηση και όποια άλλη ενέργεια διαβούλευσης κρίνεται αναγκαία.
5. Οι υπηρεσίες της Περιφέρειας, οι Επιτροπές, το Π.Τ.Α και τα Νομικά Πρόσωπα της, αφού λάβουν υπόψη τους το εγκεκριμένο κείμενο στρατηγικού σχεδιασμού, το οποίο αποτελεί προπαρασκευαστική πράξη της διαδικασίας κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος, προτείνουν, με γραπτή εισήγησή τους, κατ' αντιστοιχία προς τους άξονες και τα μέτρα του στρατηγικού σχεδίου, τους στόχους της κάθε υπηρεσίας για την επόμενη περίοδο και τις δράσεις για την επίτευξη των στόχων αυτών, ιεραρχημένες κατά σειρά προτεραιότητας.
6. Το διοικητικό συμβούλιο του κάθε Νομικού Προσώπου της Περιφέρειας, εντός μιας (1) εβδομάδας από την εισήγηση των υπηρεσιών του, λαμβάνει απόφαση για τους στόχους και τις δράσεις που το αφορούν.

7. Η Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού της Περιφέρειας επεξεργάζεται τις προτάσεις των υπηρεσιών, του Π.Τ.Α τις αποφάσεις των Νομικών Προσώπων της Περιφέρειας και τις προτάσεις που προέκυψαν από τη διαδικασία διαβούλευσης και συντάσσει το σχέδιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος, το οποίο υποβάλλει στην Εκτελεστική Επιτροπή.
8. Η Εκτελεστική Επιτροπή εισηγείται το σχέδιο Επιχειρησιακού Προγράμματος στο Περιφερειακό Συμβούλιο για συζήτηση και ψήφιση, επισυνάπτοντας τις αποφάσεις των Νομικών Προσώπων της Περιφέρειας.
9. Το εγκεκριμένο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, μετά τον έλεγχο νομιμότητας για την τήρηση της διαδικασίας κατάρτισής του από την Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας ΟΤΑ της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, καταχωρείται στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας και δημοσιοποιείται και με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο.

Άρθρο 9

Όργανα και διαδικασία παρακολούθησης, υλοποίησης και αξιολόγησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος

1. Η Εκτελεστική Επιτροπή συντονίζει την κατάρτιση και έχει την ευθύνη της υλοποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος ενώ για την έγκριση και παρακολούθησή του είναι το Περιφερειακό Συμβούλιο, με την υποστήριξη αυτών από τη Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού.
2. Η ανωτέρω Διεύθυνση συνεργάζεται με τις λοιπές υπηρεσίες της Περιφέρειας, το Π.Τ.Α, των λοιπών Νομικών Προσώπων καθώς επίσης και με τις συντονιστικές μητροπολιτικές επιτροπές στις Μητροπολιτικές Περιφέρειες και συντάσσει την ενδιάμεση και την τελική έκθεση αξιολόγησης, τις οποίες υποβάλλει στην Εκτελεστική Επιτροπή η οποία εισηγείται τις εκθέσεις στο Περιφερειακό Συμβούλιο για συζήτηση και ψήφιση.
3. Η Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού υποβάλλει περιοδικές εκθέσεις στο Περιφερειακό Συμβούλιο.
4. Η ενδιάμεση έκθεση αξιολόγησης συντάσσεται με την ολοκλήρωση του απολογισμού του τρίτου έτους της περιφερειακής περιόδου και η τελική έκθεση αξιολόγησης συντάσσεται κατά το τελευταίο δίμηνο της περιφερειακής περιόδου. Μετά την ενδιάμεση αξιολόγηση είναι δυνατή η αναθεώρηση των στόχων του Επιχειρησιακού Προγράμματος με αιτιολογημένη απόφαση του Περιφερειακού

Συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του.

5. Με σκοπό την αντικειμενικότερη αξιολόγηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος χρησιμοποιούνται δείκτες αποτελεσματικότητας, που επιτρέπουν να εκτιμηθεί ο βαθμός επίτευξης των στόχων, με βάση τα αποτελέσματα των δράσεων και δείκτες αποδοτικότητας, που συσχετίζουν το κόστος πραγματοποίησης με τις εκροές των δράσεων.
6. Το Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης & Ηλ. Διακυβέρνησης συγκεντρώνει ηλεκτρονικά σε ειδικά διαμορφωμένη βάση δεδομένων τα στοιχεία των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων με σκοπό την επεξεργασία τους για την χάραξη εθνικής πολιτικής μέσα από την εποπτεία και παρακολούθηση της αναπτυξιακής και λειτουργικής πορείας των περιφερειών.

Άρθρο 10

Όργανα και διαδικασία κατάρτισης των Ετησίων Προγραμμάτων Δράσης (Ε.Π.Δ.)

1. Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα εξειδικεύεται σε ετήσιο πρόγραμμα δράσης της Περιφέρειας και σε ετήσια προγράμματα δράσης των Νομικών Προσώπων της, τα οποία καταρτίζονται κάθε έτος της περιφερειακής περιόδου, μαζί με τον ετήσιο προϋπολογισμό αυτών. Ο ετήσιος προϋπολογισμός της Περιφέρειας και των Νομικών Προσώπων της καλύπτει τις δράσεις που προβλέπονται στο αντίστοιχο ετήσιο πρόγραμμα δράσης.
2. Η Εκτελεστική Επιτροπή, με την υποστήριξη της Διεύθυνσης Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, συγκεντρώνει, αξιολογεί τις προτάσεις των υπηρεσιών της Περιφέρειας και συντάσσει σχέδιο του Ε.Π.Δ το οποίο υποβάλλει στην Οικονομική Επιτροπή η οποία με τη σειρά της το υποβάλλει για έγκριση στο Περιφερειακό Συμβούλιο. Η Περιφερειακή Επιτροπή Διαβούλευσης, μετά από παραπομπή του Περιφερειακού Συμβουλίου, γνωμοδοτεί επί του σχεδίου του Ε.Π.Δ. Το ετήσιο πρόγραμμα δράσης των περιφερειακών ιδρυμάτων καταρτίζεται από την εκτελεστική επιτροπή και εγκρίνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο αυτών. Το ετήσιο πρόγραμμα δράσης των λοιπών Νομικών Προσώπων της Περιφέρειας καταρτίζεται από τον Πρόεδρο και εγκρίνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο αυτών.

3. Έως τις 30 Σεπτεμβρίου κάθε έτους ολοκληρώνονται οι διαδικασίες για τη σύνταξη προσχεδίου του Ε.Π.Δ και του προϋπολογισμού, καθώς και οι διαδικασίες διαβούλευσης.
4. Τροποποίηση του ετήσιου προγράμματος δράσης της Περιφέρειας επιτρέπεται ύστερα από αιτιολογημένη απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου.

Άρθρο 11

Όργανα και διαδικασία παρακολούθησης και απολογισμού των Ετησίων Προγραμμάτων Δράσης (Ε.Π.Δ.)

Η Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού:

α. Κατά τη διάρκεια εφαρμογής του ετήσιου προγράμματος δράσης της Περιφέρειας, συντάσσει εκθέσεις παρακολούθησης σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες, ανά τακτά χρονικά διαστήματα που ορίζονται με απόφαση του Περιφερειάρχη. Οι εν λόγω εκθέσεις υποβάλλονται στην Εκτελεστική Επιτροπή η οποία εισηγείται στο Περιφερειακό Συμβούλιο.

β. Πριν από τη σύνταξη του οικονομικού απολογισμού, αφού λάβει υπόψη τις απολογιστικές εκθέσεις των υπηρεσιών, συντάσσει έκθεση με τον απολογισμό του ετησίου προγράμματος δράσης του προηγούμενου έτους την οποία υποβάλλει στην Εκτελεστική Επιτροπή.

Για τη διευκόλυνση του συντονισμού, της αλληλοενημέρωσης, της παρακολούθησης και αξιολόγησης του έργου των υπηρεσιών της Περιφέρειας, είναι δυνατή η συγκρότηση και λειτουργία επιτροπών συντονισμού, στις οποίες μπορούν να συμμετέχουν προϊστάμενοι των υπηρεσιών, εκπρόσωποι των Νομικών Προσώπων της Περιφέρειας, Αντιπεριφερειάρχες και ο Περιφερειάρχης. Η σύνθεση και οι αρμοδιότητες των επιτροπών αυτών καθορίζονται με απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου.

Άρθρο 12

Μεταβατική διάταξη

Ειδικά για την περίοδο 2011-2014:

1. Κατά την πρώτη εφαρμογή του ν. 3852/2010, η χρονική διάρκεια του Επιχειρησιακού Προγράμματος είναι τριετής.
2. Η προθεσμία κατάρτισης του επιχειρησιακού προγράμματος δεν μπορεί να υπερβαίνει την 30 Σεπτεμβρίου 2011.
3. Για το έτος 2011 δεν υποβάλλεται Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης
4. Το Ετήσιο πρόγραμμα δράσης για το έτος 2012 συντάσσεται μαζί με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.
5. Κατά την μεταβατική περίοδο δεν συντάσσεται ενδιάμεση έκθεση αξιολόγησης.
6. Από 1/1/2011 και μέχρι την 1/7/2011, οπότε και ολοκληρώνεται η διαδικασία μεταφοράς σχετικών αρμοδιοτήτων, η πρώην Διεύθυνση Σχεδιασμού & Ανάπτυξης συνεργάζεται με την Εκτελεστική Επιτροπή για την προετοιμασία εκπόνησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Άρθρο 13

1. Η ισχύς της παρούσας αρχίζει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Η παρούσα να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ
& ΗΛ. ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ**

ΓΙΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ

Εσωτερική Διανομή

1. Γραφείο Υφυπουργού
2. Γραφείο Γενικού Γραμματέα
3. Γενικό Διευθυντή Αναπτυξιακών Προγραμμάτων
4. Δ/ση Αναπτ. Προγραμμάτων & Δ.Ο

Κοινοποίηση**Γραφεία Περιφερειαρχών:**

1. Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης
2. Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας
3. Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας
4. Περιφέρειας Θεσσαλίας
5. Περιφέρειας Ηπείρου
6. Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας
7. Περιφέρειας Αττικής
8. Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας
9. Περιφέρειας Πελοποννήσου
10. Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου
11. Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου
12. Περιφέρειας Ιονίων Νήσων
13. Περιφέρειας Κρήτης